

Beslissing 10 december 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.A. Thijssen,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven – tot omstreeks [jaar] - lid van de Nederlandse
Jezuiten.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 21 juni 2012.

Op 31 juli 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], destijds Provinciaal Overste.

Op 12 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote mevrouw [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. J.P.A. Thijssen.

Namens de Congregatie is verschenen de heer [naam], Provinciaal Overste van de Nederlandse Jezuiten.

2. De klacht

2.1. Klager bezocht het jongensinternaat [naam] te [plaats], alwaar hij de gymnasiumopleiding volgde. De heer [naam] was aldaar prefect. De heer [naam] was een pater Jezuïet.

De heer [naam] begon vanaf dat klager circa veertien jaar was zich intensief met klager te bemoeien. Klager had op dat moment weinig contact met zijn ouders. Klager werd bij de heer [naam] op zijn kamer ontboden, alwaar lange gesprekken werden gevoerd over de persoonlijke ontwikkeling van klager alsmede over het geloof. Klager vond die gesprekken fijn door de onderwerpen en de aandacht die hij er mee kreeg. Er onstond een speciale

vertrouwensband tussen de heer [naam] en klager. Klager kreeg onder andere de gelegenheid om muziek op de kamer van de heer [naam] te luisteren en bij vermoeidheid 's middags bij te slapen in zijn privékamer. Op een gegeven moment is aangeklaagde ook seksuele voorlichting gaan geven. En weer later (klager verklaarde ter zitting dat dit was rond zijn 15e/16e leeftijd) haalde de heer [naam] klager over om zich uit te kleden. Klager voldeed na lang aandringen aan dit verzoek. Ook de heer [naam] kleepte zich dan uit, waarna er naakt werd geconverseerd en op de wang gekust. De heer [naam] kreeg dan een erectie, maar gaf aan dat dit niets betekende. Aangeklaagde drong er bij klager op aan met niemand te praten over hun speciale vriendschap en liet merken dat hij niet wilde dat hij met meisjes ging dansen.

Ook nadat klager het [naam] had verlaten, zochten de heer [naam] en klager elkaar op. Het lukte klager niet om zich van de heer [naam] los te maken. Hij zag aangeklaagde als zijn 'enige vriend' verklaarde hij ter zitting.

Er kwam een eind aan deze contacten op de kamer van klager vermoedelijk, zo denkt klager, nadat de hospita van klager hen had betrapt. Eenmaal tijdens een kort uitstapje in een hotel, heeft de heer [naam] zichzelf gemasturbeerd om aan klager te laten zien hoe dat was. Soms betastte de heer [naam] het geslachtsdeel van klager. De heer [naam] heeft eenmaal een tongkus afgedwongen, waarvan klager walgde, maar dat niet durfde te zeggen. Eind [jaar] is door vader van klager, die iets te weten was gekomen, aangifte bij de politie gedaan. Aangeklaagde is gearresteerd en veroordeeld tot 10 maanden gevangenisstraf, waarvan 4 maanden voorwaardelijk. In deze periode is klager ook behandeld en de kosten hiervan zouden door de congregatie van aangeklaagde zijn betaald.

2.2. Klager geeft aan dat deze episode tot op heden een zware geestelijke belasting is. Zijn vertrouwen in de medemens is misbruikt in zijn jeugd en sindsdien klein. Dit 'geheim' met zich meedragen is voor hem nog steeds een rem in het sociale verkeer. Zijn eerste huwelijk met daaruit voortgekomen twee kinderen is mede om deze reden reeds na enkele jaren in [jaar] gestrand.

Na hertrouwen traden opnieuw problemen op in de relatie. Klager heeft toen diverse gesprekken gevoerd en therapieën gehad bij een psychiater met onvoldoende resultaat. Laatstelijk in [jaar] werd klager door de huisarts opnieuw verwezen naar een psychiater.

2.3. Voor klager is het belangrijk dat er vanuit de verantwoordelijken van de Katholieke Kerk erkenning komt voor en vastlegging van hetgeen er is voorgevallen. Dit betekent erkenning van het seksueel misbruik en het daarmee aan hem berokkende leed.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat, behoudens het vonnis van de rechtbank Utrecht, er geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik.

Ter zitting heeft De Overste aangevoerd dat nu er reeds een vonnis van een rechter ligt, de Klachtencommissie zijns inziens de klacht niet ontvankelijk kan verklaren.

4. De beoordeling

4. 1. Ten aanzien van de stelling van Overste [naam] dat de klacht geen grond treft, nu reeds een uitspraak is gedaan door een rechter in een strafrechtprocedure, overweegt de klachtencommissie als volgt.

Een strafrechtelijke procedure staat los van een procedure van de Klachtencommissie. Dat er reeds een vonnis ligt van de strafrechter, neemt niet de ontvankelijkheid van de klacht in de procedure bij de Klachtencommissie weg. Beide procedures kunnen naast elkaar bestaan.

4.2. Van toepassing is de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten, te weten het door aangeklaagde betasten van klagers geslachtsdeel en het aan klager geven van een tongkus, moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

Het toeschouwer zijn van klager van de erectie van aangeklaagde wordt echter niet als seksueel misbruik aangemerkt, aangezien daarbij geen sprake is geweest van een seksuele handeling.

4.4. Er zijn ongeveer [aantal] jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde in de periode van oktober [jaar] tot en met januari [jaar] klager enige malen heeft betast aan zijn geslachtsdeel.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast biedt het vonnis van de rechtbank Utrecht d.d. [datum], rolnummer: [nummer], bewijs dat aangeklaagde het geslachtsdeel van klager enige malen heeft betast. Voor het overige (de tongkus) staat klager in zijn verklaring alleen en is daarvoor mitsdien onvoldoende bewijs aanwezig.

4.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 15 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.6. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

De Klachtencommissie is van oordeel dat de congregatie tot op heden weinig heeft ondernomen om het leed van aangeklaagde te erkennen en excuses aan te bieden. De Klachtencommissie geeft aan de Overste van de congregatie de aanbeveling de klacht niet alleen gegrond te verklaren, maar ook excuses aan te bieden.

De Klachtencommissie is voorts van oordeel dat voor hetgeen in het verweerschrift naar voren is gebracht ten aanzien van de 'onbetrouwbaarheid van klager' geen enkele grond aanwezig wordt geacht en hecht eraan dat de congregatie dit standpunt herziet en van deze uitspraak nadrukkelijk afstand neemt.

4.7. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciaal Overste van de Nederlandse Jezuiten de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 10 december 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en Zr. J.G.M. Verwijs O. Praem.I, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van art. 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie [naam] aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.